# Nr 26

**Utbildningsutskottets betänkande i anledning av motioner angående tillhandahållandet av läromedel åt elever i grundskolan.**

## Motionerna

I motionen 1972:698 av herr Strömberg (fp) hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär ändring av 2 kap. 27 § skolstadgan i enlighet med vad i motionen anförts.

I motionen 1972:1086 av herr Andersson i Örträsk m. fl. (s) hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om sådan ändring av 2 kap. 27 § skolstadgan att andra stycket utgår.

## Bakgrund

Frågan om tillhandahållandet av läromedel åt elever i grundskolan regleras i 2 kap. 27 § skolstadgan (1971:235). Paragrafen har följande lydelse.

Elev vid grundskolan skall i skälig omfattning tillhandahållas materiel som fordras för en tidsenlig undervisning.
Elev vid grundskolan får behålla egentliga läroböcker, arbetsböcker och förbrukningsmateriel. Vid anfordran skall dock återlämnas dels vissa läroböcker och läseböcker, särskilt om de skall användas kortare tid, dels förbrukningsmateriel som utan olägenhet kan användas på lärorummet av olika klasser och grupper.
Måltid i samband med undervisningen i hemkunskap skall vara kostnadsfri för eleverna i grundskolan.

I vilken utsträckning läromedel skall vara gåva eller lån för elever i gymnasieskolan bestäms av vederbörande huvudman.

## Utskottet

Genom riksdagens beslut år 1946 ålades skoldistrikten att utan behovsprövning tillhandahålla samtliga elever inom folk- och småskola fria läroböcker och fri förbrukningsmateriel (prop. 1946:59, SU 1946:78, rskr 1946:191). För dessa ändamål utgick statsbidrag, som dock inte täckte hela kostnaden. Genom riksdagens beslut år 1957 rörande omläggning av statsbidragen till primärkommunernas driftutgifter bortföll det särskilda bidraget till fria läromedel (prop. 1957:112, SU 1957:91, rskr 1957:239). Kompensation för detta erhölls genom att kommunernas andel av kostnaderna för lärarlönerna, det s. k. kommunavdraget, minskades.

I motionerna 1972:698 och 1972:1086 framhålls att utvecklingen på

läromedelsområdet gått mycket snabbt under de senaste åren och att denna utveckling gjort att 2 kap. 27 § andra stycket skolstadgan är svårt att i praktiken tillämpa. Nämnda stycke föreslås därför utgå ur skolstadgan.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det genom den snabba utvecklingen på läromedelsområdet inte är lika lätt som förut att definiera t. ex. begreppen "egentliga läroböcker" och "vissa läroböcker och läseböcker" i nämnda paragraf. Enligt skolstadgan skall eleverna erhålla de förstnämnda böckerna som gåva och de sistnämnda som lån.

Utskottet finner att den andel läromedel som eleverna erhåller som gåva fortsättningsvis bör vara oförändrad jämfört med tidigare praxis. Med hänsyn till de olägenheter som visat sig följa av påtalad oklarhet i skolstadgan är det emellertid enligt utskottets mening angeläget att det ifrågavarande andra stycket av paragrafen utformas så att det – inom ramen för vad som sägs i första stycket – ger kommunerna större frihet att avgöra vilka läromedel som skall lämnas som gåva respektive lån till eleverna i grundskolan. Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen som sin mening ge Kungl. Maj:t till känna.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

att riksdagen i anledning av motionerna 1972:698 och 1972:1086 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om 2 kap. 27 § skolstadgan (1971:235).

Stockholm den 4 maj 1972

På utbildningsutskottets vägnar
JAN-ERIK WIKSTRÖM

*Närvarande vid ärendets slutbehandling:* herrar Wikström (fp), Mårtensson (s), Richardson (fp), Jönsson i Arlöv (s), Nordstrandh (m), Wiklund i Härnösand (s), Gustafsson i Barkarby (s), fru Gradin (s), herr Johansson i Skärstad (c), fru Dahl (s), fru Sundberg (m), herr Berndtson i Linköping (vpk), fru Söder (c), fröken Andersson i Stockholm (c) och fru Laag (s).

Göteborgs Offsettryckeri AB 72 1379 S Stockholm 1972